

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3755/2023
03.10.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владисаве Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... , чији је пуномоћник Јасмина Михајловић, адвокат из ... , против туженог „Ковачки центар“ д.о.о. Ваљево, чији је пуномоћник Душан Деспотовић, адвокат из ... , ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1475/23 од 14.06.2023. године, у седници одржаној 03.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1475/23 од 14.06.2023. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Ваљеву П1 310/22 од 01.02.2023. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати 49.500,00 динара, у року од 8 дана од пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 310/22 од 01.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се поништи решење туженог бр. .. од 26.02.2021. године, као незаконито и да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог од 01.03.2021. године, као и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и на послове „помоћни послови ...“. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкова парничног поступка у износу од 132.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1475/23 од 14.06.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца па је поништено као незаконито решење туженог бр. .. од 26.02.2021. године и утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог од 01.03.2021. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад и на послове „помоћни послови ...“. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка у износу

од 132.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 126.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку и неблаговремену допуну ревизије.

Испитујући правилност побијене пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП) („Службени гласник РС“ број 72/11... 10/23) Врховни суд је нашао да нема места примени члана 404. ЗПП јер је ревизија дозвољена по одредби члана 441. ЗПП и да је основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на одређено време у укупном трајању од 4 године, 1 месец и 2 дана. У периоду од 17.10.2014. године до 28.02.2021. године, тужилац је са туженим закључио више сукцесивних уговора о раду на одређено време (ближе наведених у нижестепеним пресудама) радећи континуирано на истоврсним пословима „помоћни послови ...“ без навођења основа рада на одређено време. Радно место помоћни послови ... предвиђено је Правилником о организацији и систематизацији радних места туженог. Решњем туженог од 26.02.2021. године, тужиоцу је код туженог престао радни однос са даном 28.02.2021. године. У периоду рада тужиоца код туженог, била је на снази забрана примања запослених у радни однос на неодређено време код корисника јавних средстава у смислу члана 27е став 34. Закона о буџетском систему којим је предвиђен изузетак од поменуте забране уз сагласност Владе РС и Уредба у поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом материјалног права из одредбе члана 37. Закона о раду оценио да је потреба за радом тужиоца све време била стална, али да тужбени захтев за утврђење преображаја радног односа у неодоређено време и за враћање тужиоца на рад није основан, јер је у конкретном случају изостала сагласност Владе РС уз претходно прибављено мишљење Министарства за запошљавање нових лица ради попуњавања слободних радних места код туженог, као корисника јавних средстава.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, јер је тужилац на основу више сукцесивно закључених уговора о раду на одређено време обављао код туженог исте послове у трајању дужем од 24 месеца, па је дошло до преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време применом одредбе члана 37. Закона о раду и обавезао туженог да тужиоца врати на рад.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог указује да је закључак другостепеног суда заснован на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 37. Закона о раду, прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1), послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2), ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6).

Тужени према члану 2. став 1. тачка 5, 7. и 8. Закону о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09... 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства, а поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС”, бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године („Службени гласник РС“ број 103/2015), затим до 31. децембра 2017. године („Службени гласник РС“ број 99/16), до 31. децембра 2018. године („Службени гласник РС“ број 113/17), до 31. децембра 2019. године („Службени гласник РС“ број 95/18 и 31/19), односно до 31. децембра 2020. године („Службени гласник РС“ број 72/2019 и 149/2020).

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ бр. 149/2020 од 11.12.2020. године- са применом од 01.01.2021. године и 92/2023 од 27.10.2023. године) чланом 3. додат је и члан 27к, којим је прописано да је у одређеним случајевима дозвољено заснивање радног односа на неодређено време и без сагласности надлежне Комисије Владе РС, уколико су испуњени предвиђени услови у законом предвиђеном поступку. Наиме, у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2026. године корисницима јавних средстава дозвољено је да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз

претходно прибављено мишљење Министарства. Изузетно од става 1. овог члана, тело Владе из става 1. овог члана може једним актом дати сагласност новооснованом кориснику јавних средстава на број лица који тај корисник може примити у радни однос на неодређено време и одређено време у својству приправника у календарској години у којој је основан.

Запошљавање из члан 27к ст. 1. и 2. овог члана може се реализовати уколико корисник јавних средстава има обезбеђена средства за плате, односно зараде, са припадајућим порезом и доприносима за новозапослене, као и под условима и у складу са процедурама предвиђеним посебним прописима. Почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. У ограничење из става 4. овог члана не убрајају се лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања у складу са прописима који уређују област запошљавања (јавни радови и додатно образовање и обуке), лица ангажована ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора, као и лица ангажована од стране корисника програма обуке, акредитованих реализатора обуке који су уписани у Сталну листу предавача и других реализатора обука коју води Национална академија за јавну управу.

Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр. 159/2020 и 116/2023) ближе је уређен поступак за прибављање сагласности из ст. 1, 2. и 4. овог члана.

Чланом 105. наведеног Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

У конкретном случају, тужилац је од 17.10.2014. године непрекидно 4 године 1 месец и 2 дана без прекида по основу више сукцесивних уговора о раду на одређено време радио код туженог на истим систематизованим пословима, а решењем туженог од 26.02.2021. године престао му је радни однос заснован уговором о раду на одређено време због истека рока на који је закључен. Правилна је оцена другостепеног суда да закључење сукцесивних уговора по престанку рада из претходних уговора, а за обављање истих послова представља злоупотребу права од стране туженог, јер се не ради о временски ороченим пословима, већ о сталним пословима за којима послодавац има потребу.

Међутим, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе, су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују

услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, што произилази из одредбе члана 105. тог закона. Како је тужилац био радно ангажован у периоду када тужени као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, а уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај, и по оцени Врховног суда нема услова да за преображај радног односа тужиоца у радни однос на неодређено време ни за враћање тужиоца на рад, како је то оценио првостепени суд.

Имајући у виду све наведено, погрешно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев за утврђење преображаја радног односа и враћање тужиоца на рад, због чега је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у првом ставу изреке.

Туженом према успеху у ревизијском поступку применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка и то за састав ревизије у износу од 49.500,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката. Туженом нису на терет тужиоца досуђени трошкови судских такси на ревизију и на одлуку о ревизији, јер према Тарифном броју 1. тачка 10. и Тарифном броју 2. тачка 12. Закона о судским таксама у споровима из радног односа запослени или бивши запослени плаћа таксу по овим тарифним бројевима (на поднеске и на одлуке) само ако се захтев односи на новчано потраживање, што није ситуација у конкретном случају.

Из наведених разлога, применом члана 165. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић